

Lutherse kerk. Hij kon zich ook niet begrijpen, hoe men met het oog hierop beweren kon, dat de „bijbelstand“ der kerk niet veranderd worden zou als het nieuwe formulier aangenomen werd, want de eenige waarborg voor de handhaving der bijbelstand ligt voortaan alleen in den naam van Evangelisch-Lutherisch. Maar namen kunnen zoo licht tot een blooten klank zonder inhoud worden.

Zoo sprak deze onderling en hij liet niet na er in de synode op te wijzen, dat er, al was er een groote meerderheid voor het nieuwe formulier te vinden, buiten de synode menschen waren die zich aan de geloofsbelijden der Vaders vasthielden. Dit laatste was ook openbaar geworden door het minderheidsadvies der 14 predikanten van de beide conventen, door de resolutie der kerkelijke vereeniging enz. Hij was dan ook van oordeel dat de landkerk door het aannemen van het formulier tot geheel verval komen zou, al zou de kerk van Christus, die daar woont waar van de dooden opgewekt en Holland verkondigd wordt, blijven bestaan.

Vele stemmen in de Christelijke pers oordeelden ook op dezelfde manier, terwijl de bekende General-Superintendent Kasten de gewichtigste bedenkingen tegen de invoering der Hamburger nieuwheid heeft ingebracht. En zou men daardoor niet ongerust moeten worden?

Er komt nog iets bij. Men wilde den vrede in de Hamburgsche Kerk doen wederkeren en nu moet men beleven dat een scheuring ontstaan zal, niet doordat verlossers naar den Christus zich van haar losmaken, maar wij belijders van den Christus haar zullen verlaten. Men raakt dan hen kwijt die op het standpunt van „Gode Word en Luther's leer“ staan, al is het ook dat niet allen zullen heengaan. Er zijn nog velen die in het besluit der synode niet zegen zien. Maar er zijn ook vele belijders des Heeren, en dit zijn niet de slechtsten, die overtuigd zijn dat de Hamburgsche Lutherse Kerk op haar sterfbed gebracht is. Profetisch heeft de overleden predikant Behrmann reeds in 1901 gezegd: „Ik ben geen profet. Maar toch mag ik zeggen: Of het Evangelie zal de kassels van Hamburg weder veroveren, of de Lutherse Kerk van Hamburg zal in de kapellen zijn, en dan zal van deze kapellen welke reeds veel zegen gaven, nog groter zegen uitgaan.“

Wij kunnen tot geen ander besluit komen dat of de liberalen die gebijeld hebben toen het nieuwe formulier werd aangenomen zich vergist hebben, of de orthodoxen, die gemeend hebben dat de gemaakte verandering heel brengen zou, zijn het slachtoffer van een schrikkelijke dwaling geworden. Wij meenen dat het laatste de waarheid is. De Hamburgsche landkerk ligt op haar sterfbed, is althans dodelijk krank. Gelukkig dat er nog „kapellengemeenten“ zijn, waarin de Christus als gestorven voor onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking, verkondigd wordt.

Gemengd Nieuws.

Vermeerdering van het aantal studenten in de Godgeleerdheid in Duitschland. Reeds in den zomer van 1912 kon men het verblijfend feit constateren, dat het aantal jongelieden, die zich voorbereiden voor den dienst des Woords in de Evangelische Kerken, weder toegenam. Deze vermeerdering houdt gelukkig aan. De zomer-universiteit te Tübingen heeft 512 Theologen, Berlin 483, Leipzig 466, Halle 409, Erlangen 356, Marburg 243, Göttingen 211, Greifswald 185, Heidelberg 173, Breslau 169, Königsberg 161, Bonn 150, Gießen 126, Gießen 108, Kiel 89, Straßburg 87, Rostock 65. Het geheele getal studenten in de Theologie in het Deutsche rijk bedraagt dus in dezen zomer 3887; in het laatste wintersemester waren er 3885, de vorige zomer 3346; tot Paschen 1912 bleef het onder de 3000.

WINCKEL.

Door Kinderen.

„NOBLESSE OBLIGE“.

III.

ROBERTS ZOMER.

De mandenmaker bracht tegen den avond geld en levensmiddelen mede en zijnde dat „de jonkheer“ bij de zijnen gebleven was en zich op onderscheidene wijzen verdienstelijk maakte, bleef hij hem een nachteverblijf in den wagen aan, met de opmerking, dat hij zeker geen geld genoeg bij zich heeft om in het dorp te overnachten, hoewel daar een knaplogement is.

„Blood stijgt Robert naar 't gelaat en reeds wil hij als een *Dervaux* antwoorden, toen hij begripte, dat zijn anderhalve shilling (90 cts) hem niet ver brengen, de lenden die bij hem opkamt: „Ik heb toevallig mijn beurs vergeeten“, spreekt hij niet uit, maar zegt: „Als u een plaatsje voor mij hebt, wil ik van nacht wel bij u toeven, morgen hoop ik Horton te bereiken, dat is mijn bestemming.“

„Horton? jonkheer? dan hadt ge niet met mij mede moeten gaan; ge waart er toen wij u ontmoetten ruim twaalf uur van verwijderd, nu wel veertien of meer; maar als ik u van dienst kan wezen, zal ik morgen van richting veranderen en u een eind op weg brengen naar het laatste spoorwagstation, dan kan u voor een paar shillings er gemakkelijker komen dan te voet. Wat denkt u hiervan?“

Robert, hoewel niet wetende waarmee hij den man zal beloven, neemt het aanbod aan; en al is 't geen ledikant, slaapt toch in op een kist, waarop de vrouw een deken spreidt, zelve hem daarmee toedekt. „Want“ zegt ze, „u is aan onze tochtige woning niet gewoon.“

Weldra bewijst het snorren en zwaar ademen van man en vrouw, dat beide diep in de rust zijn en Robert is alleen, met zijn verre van aangename overdenkingen. In een woonwagen ter ruste! Is dat nu een plaats voor den eenigen zoon uit een oud, adellijk, Fransch huis? En hoe zal hij erger aan een betrekking komen? Zouder aanbevelingen, neemt zelfs zijn oom oemdan aan. Zou hij morgen maar niet terugkeren?

In zijn haast had hij op den stand der zon geen acht geslagen en zoo doende zich in de richting, die hij nam vergist; en als hij morgen bij een station komt, heeft hij zelfs geen geld voor een derde klas. Wat zal hij doen? Wederkeren? Neen, dat niet! Komt tijd, komt razen! En onder het plannen maken slaapt hij op het harde leger.

De eerste stralen der zon wekken hem. Allen zijn nog in de rust; hij zit overvloedig, ziet dat de deur slechts met een touw aan den binnenkant gesloten is; voorzichtig staat hij op, grijpt zijn schoenen, opent het deurtje, wil het trapje afdalen, toen de hond in den bak onder den

wagen woedend aanslaat en den mandenmaker doet ontwaken.

„K Wou naar buiten gaan“, stamelt Robert ter verontschuldiging op diens barsche vraag: „Wou je zoo weggepakt, jonkheer?“ — „Ik heb hoofdpijn.“ „Daar staat een waschkom op die plank. Vlak bij is een pomp, ga je dan maar opfrischen“, luidt 's mans verlot.

Robert had werkelijk hoofdpijn; de ongewone omgeving, de warmte in den wagen, de scherpe lucht der blazen en tienden waren daarvan de schuld; het storblad onder de pomp beweegde een eindje loopen knapten hem merkelijk op.

Men ontbijt met thee, brood en kaas; het paard, dat zich aan het malsche gras langs den weg te goed heeft gedaan, wordt weldra weder ingespannen om langs een binnenweg in de richting van Lanesbury een eind terug te rijden.

Aan elke boerderij waar zij langs komen, zien de lui verwonderd naar den netten passagier van den woonwagen; en als de man zijn manden, matten enz. te koop aanbiedt, wisselt hij met de bewoners geheimzinnige blikken en woorden, die Robert niet ontgaat. Zoo gauw de groote weg weder wordt bereikt zal hij den man iets, hij weet nog niet wat, aanbieden ter belooning en dan te voet verder gaan.

De man gaat al weder op den verkoop uit en de wagen blijft op een eenzame plek wachten; hier weet Robert den weg, doch durft zoo lang het dag is, zich niet verwijderen; want op al de naburige hoven is hij, evenals de neven, meer dan eens geweest; men zou hem herkennen en dan zou men zeker bericht aan zijn oom zenden. De uren kruipen voort.

Tegen schemertijd komt de man terug. Hij is wonderwel in zijn schik en zegt tot zijn vrouw: „Ik heb toch zulk goed nieuws gelezen, je zult je ooren niet gelooven.“

„Jack, vertel het mij dan maar wat heel gauw; en dit zijn niet de slechtsten, die overtuigd zijn dat de Hamburgsche Lutherse Kerk op haar sterfbed gebracht is. Profetisch heeft de overleden predikant Behrmann reeds in 1901 gezegd: „Ik ben geen profet. Maar toch mag ik zeggen: Of het Evangelie zal de kassels van Hamburg weder veroveren, of de Lutherse Kerk van Hamburg zal in de kapellen zijn, en dan zal van deze kapellen welke reeds veel zegen gaven, nog groter zegen uitgaan.“

„Neen, als de kinderen slapen, eer zeg ik jou niets“, met een veel beteekenenden hoofdknik in de richting, waar Robert bezig was, verder vriendschap met den hond te sluiten.

Het avondeten werd iustschen gereed gemaakt; de vrouw was stidelijk en Robert liet het zich goed smaken; hij besloot, hoe noode ook, den volgende dag den luidjes zijn borlogie te geven, tot belooning voor kost en nachtverblijf. Papa had het hem eens uit Londen meegebracht, en 't was een best werk; maar er zat niet anders op, hij kon niet betalen; en alweer belette die gedachte hem om in te slapen.

„Zeg, zou hij slapen, wij? Ga jij eris kijken.“ Behoedzaam komt de vrouw van achter het gordijn, dat den wagen in tweeën verdeelt, te voorschijn, lultert met voorovergebogen hoofd enkele oogenblikken en flistert toen: „Hij slaapt zoo vast als een klein kind; vertel nu je goede nieuws.“

„Je hebt best gemerkt, met als ik, dat die daar een echte jonkheer is; hij is weggegaan; de groote graanhandelaar Torpe in Lanesbury belooft aan wie hem terugvoert 20 pond. Denk eris aan 240 gulden! Wel, is dat geen beste tijding? Vrouw, als we die hebben, zijn we beiden winter geholpen en werk ik in de stad bij een baas, we...“

„Weet je zeker dat het die jonkheer is? Wat zou hij er aan hebben om weg te loopen? Wie vertelde je dat?“

„K Heb het op twee of drie plaatsen in dit dorp en ook in het vorige aangetroffen. Daar stond op: „Een jongeling van ongeveer 15 jaar, laag en slank, met donkere oogen en zwart krullend haar; gekleed met een grijs pantalon, blauw buis en blauwe, lakensche pet en zwarte rijschoenen, met een groote schooltasch bij zich.“ Zoo stond het er. Nu moet hij toch zelf zeggen, dat hij het is. Morgen, wijf, ga ik met den wagen naar Torpe en wij krijgen de belooning.“

„Is een groote som, stond er niet twee pond, Jack? dan is 't nog wel de moeite waard, maar twintig, 't kan haast niet, denk ik.“ „Staat met letters voluit gedrukt, twintig pond, en als je een lucifer opsteekt, zal ik het je zelf laten lezen, want in het dorp hebben ze mij een van die aanplakspijeren gegeven.“

Robert heeft alles gehoord en als de lucifer is aangeschapt, roept de vrouw: „Maar Jack, wat zullen we rijk worden. Laten we nu maar gauw gaan slapen.“

Nog lang evenwel redeneeren zij over alles, wat dat fortuin hun sal opleveren, welk denkende, dat 't sprekewoord al weder zou bewaarheid worden: „Verkoop de huid van den beer niet, voor ge hem geschoten hebt.“

„Een prijs op mijn hoofd gezet“, zegt Robert tot zich zelve; „kon ik hem maar in ontvangst nemen, ik ging recht toe recht aan naar New York. 't Is wel belangwekkend twintig pond waard te wezen; doch vind mandenmaker, jij hebt se nog niet.“

HOOGENBIJ.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BERGEM: Herwijnen, A. Voegel, te Puttershoek. — Kapelle-Bicelinge, C. Bouma, cand. te Groningen. — Kampen, S. Datema, te Delfhaven. — Berlikum (Fr.), W. S. de Haas, te Tuinmarum. — BARKNET: Gaastermeer, U. Bualda, te Exmorra. — BARKNET: Gaastermeer, U. Bualda, te Exmorra. — Oud-Looze, G. J. Breukelaar, te Surhuisterveen. — Nieuwleusen, C. W. de Vries, te Oudeboorn. — Elinge (Gr.), M. A. van Perna, te Heerjansdam. — Huij (Fr.), F. H. Boersma, te Geldermalsen.

De heer W. Faber, theol. cand. te Groningen, verzocht ons mee te deelen dat hij een eventueel op hem uit te brengen beroep niet in overweging zal kunnen nemen. Wel wil hij gaarne, voor zover hem dit mogelijk is, de gemeente dienen. Zijn adres is: H. W. Meerdagstraat 66.

De heer H. Z. de Mildt, theol. cand., deelt mede dat zijn adres voor eventuele spreekverzoeken voortaan is: Keizerstraat, 's Hertogenbosch.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BERGEM: Weesp (G.), J. E. Klomp, te Poortvliet. — Monster, G. Botes, te Delft. — Wervershoek, Krommeniedijk, F. E. Gerritsen, cand. te Buisch. — St. Jacob-Parochie, H. N. J. Jansz, cand. te Leiden. — Anna Paulowna (N.-H.), D. Colenbrander, cand. te Abbeker. — Putten o/d. Veluwe (Leiden), K. J. v. d. Berg, te Hoogeveen. — AANGENOMEN: St. Philipsland, T. M. Loran, te Druten. — Warmenhuizen (N.-H.), J. H. Oerdom, te Abbeker en Lambertschag. — Hornhuizen-Kloosterburen (toes.), R. E. de Jong, cand. te 's-Gravenhage.

BERGEM: Kolhorn, J. L. Adriani, cand. te Wester-Blokker. — Stedum, J. van Duynhoven, te Vlaardingen. — Ede (ze predikant), W. Bieshaar, te Zetten. — Oudeschild op Texel, R. E. de Jong, cand. te 's-Gravenhage.

Advertentien.

Tot onze diepe droefheid overleed op 23 Juli, in den ouderdom van 59 jaren, onze lieve Vader, Behuud- en Grootvader, **Dr. JAN TEVES** Tan, Weduwnaar van M. SCHUTTINGA.

Hij overleed zacht en kalm na een reer langdurige ongesteldheid. De Verbondsbelofte zij ons ten troost.

Baarn, C. M. TEVES, S. M. SLUMPF—TEVES.

Grand Rapids, W. H. SLUMPF—TEVES.

Asahan, (Sum. O. K.), T. J. TEVES.

Columbus, M. J. B. VEEN—TEVES.

(Ohio), H. N. VEEN.

Grand Rapids, G. C. TEVES.

New York, J. H. A. TEVES.

Grand Rapids, M. S. J. C. TEVES.

Grand Rapids (Michigan), Houseman Avenue 321.

Eenige en algemeene bevestiging.

Heden overleed na een langdurig en droefvuldig geesteslijden, onze geliefde Vader, Behuud- en Grootvader,

LAMBERT H. BOTTER, in leven scheepbouwmeester.

in den ouderdom van 74 jaren. Waar hij in zijn gezonde dagen getuigen mocht van zijn heil in Christus, vertrouwen wij, dat zijn sterven gewin is.

L. BOTTER.

H. BLANKEN—BOTTER.

G. BLANKEN Wan.

en kinderen.

W. COELINGH.

A. COELINGH—BENNEMA.

Hoogeveen, 1 Aug. 1913.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

Geref. Gymnasium te Arnhem

Parkstraat 33.

(Voorheen gevestigd te Zetten).

Het 2e admissie-examen zal D.V. plaats hebben Dinsdag 3 Sept. Aanvragen hiervoor worden ingewacht bij den ondergeteekende, door wien ook desverlangd inlichtingen omtrent huisvesting verstrekt worden.

De waarn. Rector C. SCHAIK.

Met hartelijken dank ontvangen in de maand Juli: Geref. Kerk Kralingen / 15; Geref. Kerk Groningen / 10; Geref. Kerk Tolken / 8; Geref. Kerk Rijswijk, Z.-H. / 25; Geref. Kerk Wildervank / 2; Enige meisjes Christel. School Wekendam / 110; Jongel. Vereen. Samuel, Dinteloord / 160; N. N. uit Zuid-Holland / 10; Zuster uit Brussel, Kerk, Heerlen / 250; W. H. Oudshoorn / 50; A. v. W. Dordt / 25; Gev. in de Coll. Beilen / 1; Gev. in de Coll. Wissum (Gr.) / 250; Coll. Ierseke-Basok / 330; Coll. Wemeldinge-Basok / 1015; Dr. de Moor, giften uit Den Haag / 1350; Dr. de Moor, contributie / 1; Contributie Peursen-Giesse, O. en N. Kerk 250; Buise Barbara Sietsema, Ierseke / 625; Buise familie D., te Goes / 710; Buise Meij. C. G. te Goes / 330.

Met dringende aanbeveling, Namens Deputaten,

A. C. VAN DRIMMELEN, 1e Penn.

L. J. SCHALKAMP, 2e Penn.

Klundert, 6 Aug. 1913.

Kantoor: DUNNE BIERKADE. 31

Filialen te ROTTERDAM en ZUTPHEN.

Belast zich met de plaatsing van Advertentien in alle BINNEN- en BUITENLANDSCHE BLADEN en staat daarbij haar Clienten, indien verlangd, met de meest uitgebreide voorlichting ten dienste. Hooge kortingen op de particuliere prijzen.

Dunne Bierkafe No. 31, 's-Gravenhage.

Telefoon Intercommunial 923.

Opgericht in 1896.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD.

Eerstvolgende Afvaarten naar:

PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES.

Vertrek van

STOOMSCHIP. Amster-dam. Dover. Boulogne s/M. La Coruna. Vigo. Lissabon.

3) AMSTELLAND . . . 21 Aug. 27 Aug. 28 Aug.

2) ZEELAND 23 29 30

1) FRISIA 27 31 Aug. 1 Sept.

2) SALLAND 10 Sept. 14 Sept. 15 Sept.

1) ZEELANDIA 17 21 Sept. 22 Sept.

1) Sneldienst voor Passagiers en IJgoederen naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres.

2) Vrachtdienst naar Montevideo en Buenos-Ayres (Rosario).

3) Vrachtdienst naar Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro en Santos (eventueel ook naar Natal, Cabedello, Macrio en Victoria).

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den KONINKL. HOLLANDSCHEN LLOYD, Prins Hendrikdijk 131 te Amsterdam. Telegram Adres: REALLOYD of tot de Agenten te Rotterdam: D. BURGER & ZOON; te 's-Gravenhage: CRANS & Co.

LEVENSVZERZEKERING de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zuyphen) Directie HENNY KAPITAAL / 6.000.000.00 EXTRA RESERVES / 2.000.000.00

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Bijkantoor te ZWOLLE: Bloemendalstraat no. 18.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRUS, Amsterdam; A. W. SCHIPPERS, Vlaardingen; Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STORTWEGEN, Rotterdam; Mr. P. DIELE, MAN, Middelburg; S. SIJTSMA, Aalsum (bij Dokkum); Mr. M. P. THOMASSEN, THUESSEN VAN DER HOOP VAN SLOOTEREN, Breukelen. Raad van Toezicht: Jons. TERPSTRA, Groningen; Mr. R. KOPPE, Groningen; M. UBBENS, Middelstum.

Verstrekt geld op eerste hypotheek.

Geeft uit 4½ pCt. Pandbrieven.

In stukken van /1000.—, /500.—, en /100.— tegen den koers van 100½ % en 4 pCt. Pandbrieven.

In stukken van /1000.—, /500.—, /100.— en /50.—, tegen beurskoers.

Inlichtingen geven te Amsterdam, de heeren: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en te Rotterdam de heer H. DANIS, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. H. VAN DER VEGTE, F. J. BOLT

UITTREKSEL UIT DE ATTESTEN OVER KERKTELEPHONEN

Algemeene Telephoon-Maatschappij,

voorheen RIBBINK VAN BORK & Co., Keizersgracht 60 - Amsterdam.

„Gemeentelieden, meer of minder doof, zijn nu in de gelegenheid de preek te volgen. Namens den Kerkeraad Geref. Gem. Den Haag (w. g.) P. WESTBROEK.

Spaarbank

VOOR DE Stad AMSTERDAM.

(Opgericht in 1848).

Hoofdbureau,

Tijdelijk: Reguliersdwarsstraat 73a.

Geopend:

ELKEN WERKDAG van des morgens half 10 tot des avonds half 9 uur.

Bijbureaux:

Bloemgracht 33

Haarlemmerplein 4

Bilderdijkstraat 194

Centraalplein 131

„Zeemanshuis“, Kadisplein 8

1ste Van Swindenstraat 19.

Geopend:

ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

Mr. H. J. J. POST,

Directeur

Firma S. DE HAAS,

Haddingestraat 11, Groningen.

Specialiteit in den aanleg van

Centrale Verwarming in Kerken en Scholen.

Vraag prijsopgave en attesten.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

door den heer L. Hogenkamp te Steenwijk

/ 70.50; door den heer Th. van der Meulen uit

Woudsend 1911/12 / 27, uit Indië / 7.50, uit

Dijken / 17, samen f 51.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Tiel / 4; te

St. Anna Parochie A / 20.63; te ditto B / 19.68;

te Oude Bildt / 3.25; te Blij / 10; te Broum

/ 11.40; te Ferwerd / 14.97; te Hallum / 20.28;

te Hollum / 6.31; te Houtwerd / 0.51; te Marum

/ 13.74; te Reitsum / 9.14; te Sijens / 4.19; te

Wanswold / 15.26; te Oude Leye / 4.97; te

Eijssart / 10.80; te Aals / 2.05; te Gramden

/ 4.66; te Geldermalsen / 5.94; te Herwijnen

/ 6.51; te Hoenta Driel / 1.12; te Culemborg

/ 8.33; te Poudetoyen / 1.48; te Vuren / 0.83;

te Well / 4.68; te Zuillchem / 3.76; te Boskoop

/ 20.73; te Liden / 67.87; te Leiderdorp

/ 27.35; te Noordwijk a. Zee / 20.05; te Rijns-

burg / 18.50; te Sassenheim / 21.07; te

Voorschoten / 10.26; te Bolsward A / 7.07; te

ditto B / 10.08; te Cubaard / 1.92; te Exmorra

/ 4; te Gaast c. a. / 8.64; te Makkum / 8.26;

te Oosterend / 8.44; te Piasa c. a. / 6.61; te

Pingjum / 3.55; te Schettens / 4.24; te Schaard

/ 5.35; te Tjerkwerd / 1.05; te Witmarsum

/ 5.05; te Wommels / 17.34; te Wons / 5.71.

Aan Schenkingen:

gevonden in de collecte te Oostburg van